

ग्रहम् Wortstreit Sāh. D. 73, 10. Gegens. सैधि M. 7, 56. JĀGŪ. 1, 346. MBh. 17, 87. R. 1, 7, 11. RĀGĀ-TAR. 4, 142, 6, 189. DAṢAK. 63, 5. BūĀG. P. 8, 6, 28. Hīt. 4, 3. VET. in LĀ. (III) 29, 12. Gegens. अनुग्रह AK. 3, 3, 13. RĀGĀ-TAR. 3, 247. Kampf der Planeten Śrīras. 7, 22. अविग्रहेण धर्मेण so v. a. unbestreitbar RĀGĀ-TAR. 4, 76. Nach den Lexicographen (in MED. ist ऽस्त्रियो zu lesen) in dieser Bed. auch n., welches wir nur durch R. 6, 34, 19 belegen können. — 6) individuelle Form, — Gestalt; Leib, Körper AK. 2, 6, 2, 21. TRIK. H. 363. MED. HALĀJ. 2, 355. MAITRĪJUP. 6, 7. WEBER, RĀMAT. UP. 288. 298. 337. 334. NILAK. 67. RĀGĀ-TAR. 2, 105. 4, 647. BūĀG. P. 4, 9, 33. 5, 12, 1. 17, 22. विकृत 8, 10, 12. PAÑKĀR. 1, 3, 45. देवो त्रिविधविग्रहम् Verz. d. Oxf. H. 210, a, No. 493. राह्याः (so ist zu lesen) पञ्चा विग्रहवाङ्मिनी RĀGĀ-TAR. 6, 308. विग्रहं ग्रह् eine Gestalt annehmen BūĀG. P. 4, 7, 24. 30, 23. °ग्रहणा SARVADARCANAS. 129, 2. °परिग्रह 13. मानुषं विग्रहं कृत्वा menschliche Gestalt annehmend R. 5, 2, 15. MBh. 1, 3903. प्रमदाविग्रहं कृत्वा R. 2, 91, 49 (100, 48 GORR.). 5, 81, 46. उपातविग्रह BūĀG. P. 1, 9, 10. नृकसरि° adj. Nṛs. TĀP. UP. in Ind. St. 9, 84. पुरूप° MBh. 13, 850. 14, 2771. HARIV. 3934. 13359. R. 2, 30, 3. SUÇR. 2, 393, 20. 394, 3. Spr. 2313. PAÑKĀR. 4, 1, 17. त्रिपादविग्रहे धर्मे अथर्वे पादविग्रहे so v. a. dreifüssig, einfüssig HARIV. 2626. 11303. 11318. 14023 (unter 2. पादविग्रह ungenau wiedergegeben). दिव्यशरीरास्ते न च विग्रहमूर्तयः MBu. 3, 15461. कालपशेन सीताविग्रहत्रयिणा R. 5, 47, 35. विग्रहयोरभेदम् Leiber Spr. 190 (II). नलिनीपत्रेणा — घातविग्रहा VIKR. 102. RAGU. 3, 39. 9, 52. KATHĀS. 13, 104. तस्ये दातुं स्वविग्रहात् । घनुज्ञो प्रदेदो भोक्तुं यदा RĀGĀ-TAR. 1, 133. आसापूरित° sich aufgeblasen habend 4, 574. विसर्पिल्लिन्न° 653. 3, 240. नम्र 433. BūĀG. P. 2, 1, 38. पुलकाक्षित° BRAHMA-P. in LĀ. (III) 33, 7. मुक्तकेश° Körper einer Statue RĀGĀ-TAR. 4, 201. Form, Gestalt eines Regenbogens KIR. 3, 43. — 7) im Sāṃkhya unter den Synonymen der Elemente TATTVAS. 16. — 8) Verzierung, Schmuck: महार्सिर्हमविग्रहः R. 3, 18, 39. MBh. 4, 1333. गद्या हेमविग्रहा 7, 9240. महार्हमाणि° (अभरण) R. 5, 43, 3. देव्याः पुत्रा भवन् — तत्कुण्डलविग्रहः MBu. 3, 5027. — 9) unter den Beiw. Civa's MBu. 13, 1017. = विशिष्टानुभवत्रय, निष्कलज्ञसिमात्र NILAK. — 10) N. pr. eines Wesens im Gefolge Skanda's MBu. 9, 2532. — Die H. an. 3, 770 dem Worto विग्रह gegebenen Bedeutungen kommen संग्रह zu. Vgl. तनुविग्रहा, पदविग्रह, प्र°, महार्सिध°, स° und वैग्रह.

2. विग्रह (2. वि + ग्रह) adj. von Rāhu befreit: शशाङ्क R. 6, 39, 16.

विग्रहणा (von ग्रह् mit वि) n. 1) das Aussondern (?): पवित्रस्य PAÑKĀV. Br. 6, 6, 12. — 2) = 1. विग्रह 3) TS. 6, 4, 2, 2. KĀTJ. ÇR. 10, 7, 11. — 3) das Ergreifen, Packen: वाह्नेः (subj.) MBh. 11, 337.

विग्रहालदेव m. N. pr. eines Fürsten COLEBR. Misc. Ess. II, 280. fg.

विग्रह्य (von 1. विग्रह) streiten, kämpfen: कथमनेन बलवता कृत्त-सर्पेण सार्धं भवान्विग्रहयितुं समर्थः Hīt. ed. JOHNS. 1417. fg.

विग्रहासि m. N. pr. verschiedener Fürsten RĀGĀ-TAR. 6, 335. 340. 343. 345. 7, 74. 129. 8, 1938. 2490. — Vgl. संग्रामराज्ञ.

विग्रहवत् (von 1. विग्रह) adj. einen Körper habend, verkörpert, leibhaftig: देवता NILAK. 68. काल MAITRĪJUP. 6, 16. श्री MBh. 1, 7695. 2, 384. धर्म 1250. 3, 16640. 4, 2269 (= R. 1, 23, 10 = 24, 11 GORR.). R. 2, 113, 17. R. GORR. 1, 67, 20. 5, 31, 46. 7, 39, 4, 22. SUÇR. 2, 239, 16. MĀLAY. 13.

विग्रह्यावर्तनी f. Titel eines Werkes TĀRAN. 302.

विग्रहावर (1. विग्रह + अ) n. Rücken ÇABDĀK. im ÇKDr.

विग्रहिन् (von 1. विग्रह) adj. Krieg führend: तस्मान्न विद्वानसि-विग्रही (so ist zu lesen) स्यात् KĀM. NĪRIS. 9, 74. m. Minister des Krieges R. ed. GORR. Bd. VII, S. 341.

विग्रहीतव्य partic. fut. pass. von ग्रह् mit वि in der verdorbenen Stelle Hīt. 72, 10.

विग्र्योक्तम् (von ग्रह् mit वि) absol. in Abtheilungen, successiv u. s. w. TS. 5, 4, 8, 2. TBR. 2, 3, 2, 1. ÇAT. Br. 6, 3, 3, 5. ĀÇV. ÇR. 5, 9, 20.

विग्रह्य (wie eben) adj. mit dem man Krieg führen muss Hīt. 116, 22.

विग्र्योव (2. वि + ग्रीवा) adj. nach SĪ. dessen Nacken durchhauen ist RV. 7, 104, 24. AV. 4, 18, 4. etwa dem der Hals umgedreht ist.

विग्र्योपन (vom caus. von ग्रीवा mit वि) n. Ermüdung ÇAT. Br. 14, 7, 2, 23.

विघटन (vom caus. von घट् mit वि) n. das Trennen: कोकयूनोर्विघटनसंघटनकौतुकी कृत्तः SĀh. D. 122, 8. 22. das Zerstreuen, Vernichten: तमो° PRAB. 80, 6.

विघटन (von घट् mit वि) 1) adj. öffnend: स्वर्गद्वार° HARIV. 13359. — 2) f. आ Trennung NĀLOD. 4, 45. — 3) n. a) das Rütteln, Erschütterung SUÇR. 1, 37, 6. 2, 476, 14. — b) das Zersprengen: वैरिवारणघटासंघट° Inscr. in Journ. of the Am. Or. S. 6, 343, 2. — c) das Lösen, Aufbinden: रथाना° RAGH. 19, 27.

विघटिन् (wie eben) adj. reibend: अग्न्योऽन्यकेयूर° RAGH. 16, 56.

1. विघर्न (von घन् = कृन् mit वि) P. 3, 3, 82. m. 1) etwa Stämpfel, Keule: स्फः स्वस्तिर्विघर्नः स्वस्तिः TS. 3, 2, 4, 1 (v. l. दुघनः AV. 7, 28, 1). — 2) N. eines Ekāha TBR. 2, 7, 1, 1. PAÑKĀV. Br. 19, 18, 1. 19, 1. KĀTJ. ÇR. 22, 11, 23. ĀÇV. ÇR. 9, 7, 32. ÇĀṆKH. ÇR. 14, 39, 8. LĀTJ. 9, 4, 33. MAÇ. in Verz. d. B. H. 73 (V. 7. 8).

2. विघन (2. वि + घन) 1) adj. sehr dick: पूर्णविघने चरुं अथपित्वा ÇĀṆKH. GRUJ. 1, 2. — 2) wolkenlos: विघने bei wolkenlosem Himmel MBu. 3, 2997.

विघर्निन् (von 1. विघन) adj. wohl eine Keule tragend: Indra-Agni RV. 6, 60, 5. zerschlagend SĪ.

विघर्षण (von 2. घर्ष् mit वि) n. das Reiben: गात्र° als Bed. von कण्डू gāṇa कण्डूदि zu P. 3, 1, 27.

विघर्ष (von घर्ष् mit वि) P. 3, 3, 59. Schol. (vgl. 6, 2, 144). 1) m. n. Speiseüberreste AK. 2, 7, 28. H. 834. HALĀJ. 2, 171. विघर्षो भुक्तशेषम् M. 3, 285 (= MBh. 3, 106). MBh. 12, 8866. 8890. HARIV. 7146. UTTARAR. 93, 13 (121, 7). विघर्षाश MBu. 3, 1267. 11470. 12, 310. विघर्षाशिनम् M. 3, 285 (= MBh. 3, 106). MBh. 12, 308. 310. fg. 8018. 8866. 13, 4403. 4410. करोति विघर्षं बहु macht grosse Speiseüberreste so v. a. hält ein üppiges Mahl 3, 111. 12, 516. 519. das Essen (als v. l. von निघस) ÇABDĀR. im ÇKDr. — 2) n. Wachs (vgl. मधुच्छिष्ट) RĀGĀN. im ÇKDr.

विघात (von कृन् mit वि) m. 1) Schlag: (काकाः) अभायाश्च तुपउपनैश्चरणविघातेर्ज्ञानमभिव्यक्तः VARĀH. BRH. S. 93, 9. — 2) das Zerschneiden, Abbrechen: शस्त्रस्य न शिलामु भवेद्विघातः VARĀH. BRH. S. 50, 25. — 3) das Zurückschlagen, Abwehr: शर्° MBh. 6, 5363. गद्याः R. 3, 33, 45. — 4) Verderben: स्वज्ञातोय° Spr. 3326. शत्रुनिघयस्य VARĀH. BRH. S. 52, 5. PAÑKĀT. 42, 12. 136, 23. ed. ord. 40, 15. — 5) Aufhebung, Entfernung, Hemmung, Stockung, Unterbrechung, Störung: क्षुत्पिपासा° MBu. 1, 1351.